

Literatura

- POLDINI, L., 2009: La diversità vegetale del Carso fra Trieste e Gorizia: lo stato dell'ambiente. Edizioni Goliardiche, Trieste. 731 pp.
- ROTTENSTEINER, W., 2014: *Rhamnus* L. – Kreuzdorn. In: Rottensteiner, W. (ed.): Exkursionsflora für Istrien. Verlag des Naturwissenschaftlichen Vereins für Kärnten, Klagenfurt. pp. 806–807.
- ŠILIC, Č., 2005: Atlas dendroflore (drveće i grmlje) Bosne i Hercegovine. Matica Hrvatska Čitluk, Franjevačka kuća Masna Luka. 575 pp.
- TRČAK, B., 2007: *Rhamnaceae* – krhlikovke. In: Martinčič, A. (ed.): Mala flora Slovenije. Ključ za določanje praprotnic in semenk. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana. pp. 356–358.

KRISTJAN JARNI

Erythronium dens-canis L.

Novi nahajališči v Slovenski Istri

New localities in Slovenian Istria

- 0548/1** (UTM 33TUL93) Slovenija: Primorska, Istra, dolina Drnice, Bezjak pod Sv. Petrom, 20 m do 45 m n. m., v stranski dolini in na osojnem vznožju pobočja nad njo, robinijev panjevec in mešan hrastovo-belogabrov gozd. Det. Z. Sadar, april 1998 in Z. Sadar & I. Dakskobler, 14. 4. 2014, popis in fotografije avtorjev.
- 0548/4** (UTM 33TVL03) Slovenija: Primorska, Istra, ob potoku Malinska pod Hrvoji, južno od obnovljenega mlina, proti meji s Hrvaško, 356 m n. m. Det. J. M. Kocjan, 23. 4. 2013, avtorjev popis in fotografije. Potrditev uspevanja v dolini Malinske, ki ga omenja, brez natančnejšega nahajališča, najbrž je bilo v kvadrantu **0548/2**, KALIGARIČ (1982: 284).

Navadni pasji zob (*Erythronium dens-canis*) v Sloveniji uspeva v vseh fitogeografskih območjih (JOGAN & al. 2001: 151). Po tem viru in po podatkih v bazi FloVegSi (SELIŠKAR & al. 2003) je najmanj nahajališč v alpskem in dinarskem fitogeografskem območju. V submediteranskem območju je pogost v Srednjem Posočju, v Vipavskih Brdih, na planoti Vrhe, redkejši na Krasu in v Brkinih. V Slovenski Istri smo ga do zdaj poznali le v njegovih apnenčastih delih (Slavnik, nad Črnim Kalom, južno od Klanca pri Kozini), ne pa v Koprskem gričevju (TRČAK & PAVLIN 2003, Rottensteiner, in litt), z izjemo podatka za dolino Malinske vzhodno od vasi Hrvoji (KALIGARIČ 1982: 284), ki je bil najbrž v kvadrantu 0548/2. Podobno spoznanje velja za italijanski del Istre (POLDINI 2009: 277). MÜNCH (2014: 579) v Ekskurzijski flori Istre navaja, da je redko razširjen na Tržaškem, v Brkinih, v zaledju Reke, v Čičariji, na Učki, v Tržaškem in Reškem zalivu. Naštete pokrajinske enote, z izjemo Učke (tam sta o pasjem zobu prva pisala BENL & MAYER, 1975), zaobjemajo tudi slovensko ozemlje. Slovenska Istra tako sodi v enoto Tržaški zaliv, ki pa vsebuje tudi del Krasa (na primer vzpetino Kokoš). Najbrž

je nahajališč pasjega zoba v dolini Malinske več, oz. so v različnih kvadrantih, kar sklepamo iz KALIGARIČEVEGA (ibid.) poročila, so pa v zalednem, nekoliko višjem delu Istre, med Hrvoji in Abitanti, v območju, kjer že prevladujejo belogabrovi in bukovi gozdovi iz asociacij *Ornithogalo pyrenaici-Carpinetum*, *Seslerio autumnalis-Fagetum* in *Ornithogalo pyrenaici-Fagetum*. Precej bližje morju je novo nahajališče v dolini Drnice, v njeni stranski dolini pod Sv. Petrom, na nadmorski višini komaj 20 m do 45 m. To nahajališče smo tudi fitocenološko preučili (Preglednica 1). Sestoja v sami dolini nismo popisali, tu je bilo potencialno rastišče belega gabra, izkrčeno za njivo, ki je zdaj opuščena in jo zarašča robinijev panjevski drogovnjak. V njem je poleg pasjega zoba pogost čemaž (*Allium ursinum*), ki je v Slovenski Istri prav tako precejšnja redkost. Na osojnem pobočju nad dolino v spodnjem delu prevladuje beli gaber (popis št. 1 v Preglednici 1) in ta sestoj za zdaj uvrščamo v asociacijo *Ornithogalo pyrenaici-Carpinetum*, višje v pobočju pa prevladuje cer (popis št. 2 v Preglednici 1) in ta sestoj uvrščamo v provizorno asociacijo *Rusco aculeati-Quercetum cerris* nom. prov. (drugotna združba cera na potencialno belogabrovem ali bukovem rastišču). V obeh sestojih glede na nadmorsko višino in bližino morja uspeva razmeroma veliko značilnic mezofilnih bukovih in belogabrovih gozdov, poleg pasjega zoba in čemaža še vrste *Primula vulgaris*, *Galanthus nivalis*, *Galeobdolon montanum*, *Mercurialis perennis*, *Arum maculatum*, *Pulmonaria officinalis*, *Euphorbia amygdaloides*, *Lathyrus vernus*, *Sanicula europaea* in še nekatere druge. To potrjuje naša dozdajšnja opažanja (DAKSKOBLER 1996, 2013, Sadar & Dakskobler, mscr. – članek v pripravi o posameznih bukvah in bukovih skupinah, ki so v Sloveniji najbližje morju), da so v Slovenski Istri nekoč bukovi in spremljevalni belogabrovi gozdovi uspevali še precej nižje in bližje morju, kot so se, po stoletnih močnih človekovih vplivih, ohranili do zdaj. Pasji zob uvrščamo med značilnice ilirskih belogabrovih gozdov iz zveze *Erythronio-Carpinion*, a je v Sloveniji razmeroma pogost tudi v submontanskih in spodnje montanskih bukovih gozdovih, tako na karbonatni kot na mešani in silikatni podlagi. Nahajališče pasjega zoba v dolini Drnice je fitogeografska posebnost in tamkajšnji ostanek mezofilnega listnatega gozda zasluži ustrezno varovanje.

Zahvala

Zahvaljujemo se dr. Walterju K. Rottensteinerju (Gradec) za posredovane podatke o nahajališčih pasjega zoba v slovenskem delu Istre in neimenovanemu recenzentu, ki nas je opozoril na spregledana članka Mitje Kaligariča ter Branke Trčak in Maje Pavlin.

Literatura

- BENL, G. & E. MAYER, 1975: *Erythronium dens-canis* L., ein interessanter Neufund auf der Učka. Acta Botanica Croatica (Zagreb) 34: 151–155.
- DAKSKOBLER, I., 1996: Združba *Seslerio autumnalis-Fagetum* (Ht.) M. Wraber ex Borhidi 1963 v Koprskem gričevju. Annales (Koper) 9 (series historia naturalis 3): 181–200.
- DAKSKOBLER, I., 2013: Phytosociological characteristics of beech forests in the colline belt of the sub-Mediterranean region of Slovenia. Hrvatska misao (Sarajevo) 17 (1) / 13 (61) nova serija sv. 46: 173–189.
- JOGAN, N., T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC - KRAJŠEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 443 pp.

- KALIGARIČ, M., 1982: Kljub mladih raziskovalcev iz Kopra je delal v Hrvojih. Proteus (Ljubljana) 44 (7): 283–284.
- MÜNCH, M., 2014: *Liliaceae* Juss. s. str.- Liliengewächse i. e. S. In: Rottensteiner, W. K. (ed.): Exskursionsflora für Istrien. Verlag des Naturwissenschaftlichen Vereins für Kärnten, Klagenfurt, pp. 579–581.
- POLDINI, L., 2009: La diversità vegetale del Carso fra Trieste e Gorizia. Lo stato dell'ambiente. Edizione Goliardiche, Trieste. 732 pp.
- SELIŠKAR, T., B. VREŠ & A. SELIŠKAR, 2003: FloVegSi 2.0. Računalniški program za urejanje in analizo bioloških podatkov. Biološki inštitut ZRC SAZU, Ljubljana.
- TRČAK, B. & M. PAVLIN, 2003: Skupina za botaniko. In: Ferletič, U. & U. Žibrat (eds.): Sv. Peter nad Dragonjo 2003. Zbirka poročil s Pomladnih bioloških raziskovalnih dni. Društvo študentov biologije, Ljubljana. pp. 12–23.

Preglednica 1: Sestoja z vrsto *Erythronium dens-canis* v Slovenski Istri

Table 1: Stands with *Erythronium dens-canis* in Slovenian Istria

Številka popisa (Number of relevé)		1	2	
Delovna številka popisa (Database number of relevé)		254409	254410	
Nadmorska višina v m (Altitude in m)		27	45	
Lega (Aspect)		NE	NE	
Nagib v stopinjah (Slope in degrees)		30	10	
Matična podlaga (Parent material)		F	F,A	
Tla (Soil)		E	E	
Kamnitost v % (Stoniness in %)		5	5	
Zastiranje v % (Cover in %):				
Zgornja drevesna plast (Upper tree layer)	E3b	70	70	
Spodnja drevesna plast (Lower tree layer)	E3a	20	30	
Grmovna plast (Shrub layer)	E2	70	70	
Zeliščna plast (Herb layer)	E1	60	30	
Mahovna plast (Moss layer)	E0	30	20	
Sestoj (Stand):				
Največji prsni premer (Maximum diameter)	cm	25	35	
Največja drevesna višina (Maximum height)	m	16	22	
Število vrst (Number of species)		54	45	
Velikost popisne ploskve (Relevé area)	m ²	200	200	
Datum popisa (Date of taking relevé)		14.4.2014	14.4.2014	
Koordinata (Coordinate) GK Y (D-48)	m	396289	396264	
Koordinata (Coordinate) GK X (D-48)	m	5036631	5036622	
EC <i>Erythronio-Carpinion</i>				Fr.
<i>Erythronium dens-canis</i>	E1	2	1	2
<i>Primula vulgaris</i>	E1	1	1	2
<i>Galanthus nivalis</i>	E1	1	.	1
<i>Lonicera caprifolium</i>	E2a	.	+	1

	Številka popisa (Number of relevé)	1	2	Fr.	
	Delovna številka popisa (Database number of relevé)	254409	254410		
AI	<i>Alnion incanae</i>				
	<i>Carex pendula</i>	E1	+	.	1
	<i>Arum italicum</i>	E1	r	.	1
FS	<i>Fagetalia sylvaticae</i>				
	<i>Carpinus betulus</i>	E3b	4	.	1
	<i>Carpinus betulus</i>	E3a	+	.	1
	<i>Carex sylvatica</i>	E1	1	+	2
	<i>Galeobdolon montanum</i>	E1	1	+	2
	<i>Mercurialis perennis</i>	E1	1	+	2
	<i>Pulmonaria officinalis</i>	E1	1	+	2
	<i>Arum maculatum</i>	E1	1	+	2
	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	E1	+	+	2
	<i>Lathyrus vernus</i>	E1	+	+	2
	<i>Sanicula europaea</i>	E1	+	+	2
	<i>Symphytum tuberosum</i>	E1	+	+	2
	<i>Viola reichenbachiana</i>	E1	+	+	2
	<i>Allium ursinum</i>	E1	+	.	1
	<i>Campanula trachelium</i>	E1	+	.	1
	<i>Euphorbia amygdaloides</i>	E1	+	.	1
QP	<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>				
QI	<i>Ruscus aculeatus</i>	E2a	4	4	2
QI	<i>Asparagus acutifolius</i>	E2a	1	1	2
	<i>Tamus communis</i>	E1	1	1	2
	<i>Quercus cerris</i>	E3b	+	4	2
	<i>Fraxinus ornus</i>	E3b	+	.	1
	<i>Fraxinus ornus</i>	E3a	+	1	2
	<i>Fraxinus ornus</i>	E2b	.	1	1
	<i>Fraxinus ornus</i>	E2a	.	+	1
	<i>Fraxinus ornus</i>	E1	.	+	1
	<i>Carpinus orientalis</i>	E3a	+	2	2
	<i>Carpinus orientalis</i>	E2b	.	1	1
	<i>Carpinus orientalis</i>	E1	.	+	1
	<i>Ostrya carpinifolia</i>	E3b	.	+	1
	<i>Ostrya carpinifolia</i>	E3a	+	+	2
	<i>Sorbus torminalis</i>	E3	+	+	2
	<i>Sorbus torminalis</i>	E2b	+	.	1
	<i>Helleborus odorus</i> subsp. <i>istriacus</i>	E1	+	+	2
	<i>Cotinus coggygria</i>	E2	+	+	1
	<i>Lathyrus venetus</i>	E1	+	+	2
	<i>Sesleria autumnalis</i>	E1	r	+	2
	<i>Cornus mas</i>	E2b	+	.	1

	Številka popisa (Number of relevé)		1	2	Fr.
	Delovna številka popisa (Database number of relevé)		254409	254410	
	<i>Orchis purpurea</i>	E1	+	.	1
	<i>Malus sylvestris</i>	E3b	r	.	1
FB	<i>Allium carinatum</i>	E1	.	+	1
	<i>Sorbus domestica</i>	E3b	.	r	1
QR	<i>Quercetalia roboris</i>				
	<i>Castanea sativa</i>	E3b	+	.	1
	<i>Quercus petraea</i>	E3b	.	+	1
	<i>Quercus petraea</i>	E1	.	+	1
	<i>Pteridium aquilinum</i>	E1	.	+	1
QF	<i>Quercu-Fagetea</i>				
	<i>Hedera helix</i>	E3a	1	1	2
	<i>Hedera helix</i>	E1	1	1	2
	<i>Carex digitata</i>	E1	1	1	2
	<i>Acer campestre</i>	E3b	1	+	2
	<i>Acer campestre</i>	E2a	+	.	1
	<i>Acer campestre</i>	E1	.	+	1
	<i>Scilla bifolia</i>	E1	1	+	2
	<i>Platanthera chlorantha</i>	E1	r	r	2
	<i>Aegopodium podagraria</i>	E1	+	.	1
	<i>Clematis vitalba</i>	E3a	1	.	1
	<i>Corylus avellana</i>	E3a	+	.	1
	<i>Corylus avellana</i>	E2b	2	.	1
	<i>Crataegus laevigata</i>	E2b	+	.	1
	<i>Carex montana</i>	E1	.	+	1
RP	<i>Rhamno-Prunetea</i>				
	<i>Crataegus monogyna</i>	E3b	+	+	2
	<i>Crataegus monogyna</i>	E3a	1	+	2
	<i>Crataegus monogyna</i>	E2b	.	1	1
	<i>Cornus sanguinea</i>	E2b	1	2	2
	<i>Cornus sanguinea</i>	E2a	.	+	1
	<i>Rubus ulmifolius</i>	E2b	+	.	1
	<i>Ligustrum vulgare</i>	E2a	.	+	1
MA	<i>Molinio-Arrhenatheretea</i>				
	<i>Ajuga reptans</i>	E1	+	+	2
	<i>Colchicum autumnale</i>	E1	.	+	1
O	Druge vrste (Other species)				
	<i>Juglans regia</i>	E2a	+	+	2
	<i>Robinia pseudoacacia</i>	E3b	+	.	1
	<i>Juniperus communis</i>	E2b	.	r	1
ML	Mahovi (Mosses)				
	<i>Thamnobryum alopecurum</i>	E0	2	2	2

Številka popisa (Number of relevé)		1	2	Fr.
Delovna številka popisa (Database number of relevé)		254409	254410	
<i>Eurhynchium striatum</i>	E0	2	1	2
<i>Neckera complanata</i>	E0	+	.	1
<i>Plagiomnium undulatum</i>	E0	+	.	1
<i>Anomodon viticulosus</i>	E0	.	+	1

Avtor tabele I. Dakskobler

Legenda - Legend

A apnenec - Limestone

F fliš - Flysch

E evtrična rjava tla - Eutric brown soil

QI *Quercetea ilicis*

FB *Festuco-Brometea*

ZVONE SADAR, JANEZ MIHAEL KOCJAN & IGOR DAKSKOBLER

Hyoscyamus niger L.

Novo nahajališče v Julijskih Alpah

New locality in the Julian Alps

9748/3 (UTM 33TUM92) Slovenija: Primorska, Zgornje Posočje, Julijske Alpe, dolina Tolminke, pl. Medrje, 1130 m do 1160 m n. m., leg. S. Rutar, junij 2013, det. Martin Vernik in Karin Gabrovšek, poleti 2014, avtoričine fotografije; ogled nahajališč in fitocenološki popisi I. Dakskobler, D. Rojšek, 15. in 16. 9. 2014, fotografije avtorjev; pl. Laška seč, okoli 990 m n. m., det. S. Rutar, maj 2014, avtoričin popis.

Črni zobnik je arheofit, ki raste na pustih, neobdelanih tleh in nasipališčih v alpskem (Pohorje), predalpskem, submediteranskem in subpanonskem fitogeografskem območju Slovenije (JOGAN & al. 2001: 201; MARTINČIČ 2007: 525). Tudi v preteklosti (MARTINČIČ & SUŠNIK 1961: 28) je ta zelo strupena rastlina uspevala raztreseno na pustih in neobdelanih tleh po nižinah vse Slovenije. Po razširjenosti je evrazijska, značilnica zveze *Onopordion acanthi* in se pojavlja v celotnem alpskem loku, v kolinskem, montanskem in zelo redko tudi v subalpinskem pasu (AESCHIMANN & al. 2004: 38). Nahajališč, ki bi jih v Sloveniji popisali v zadnjem času, je zelo malo, kar sklepamo po redkih novejših zapisih v podatkovnih bazah FloVegSi (Vreš, in litt.), CKFF (Bačič, in litt.) in Turboveg (Šilc, in litt.). V bazi FloVegSi sta le dva novejša zapisa, eden iz predalpskega dela Gorenjske (Vreš & Čelik, 1999) in eden iz Zasavja (Anderle, 1995). Pred desetimi leti so ga opazili na Pohorju (FRAJMAN & TURJAK 2007, LJU10120337), v Prekmurju pri Lendavi (Trimlini, zapuščen vrt, leg. & det. M. Gal, 28. 6. 2004, LJU10060816) in pri Novi Gorici (JOGAN 2002). Ostali podatki so zelo stari, večinoma gre za sto let stare navedbe HAYEKA (1908–14), FLEISCHMANNA (1853), POSPICHALA, 1897–